

SBORNÍK NÁRODNÍHO MUZEA V PRAZE

ACTA MUSEI NATIONALIS PRAGAE

XLIII B (1987), No. 1

REDAKTOR: JIŘÍ ČEJKA

ADOLF ČEJCHAN

Národní muzeum v Praze

POZNÁMKY O ORTHOPTEROIDNÍM HMYZU (s. l.) SLANSKÝCH VRCHŮ (GRYLLOPTERA, ORTHOPTERA s. str., DICTUOPTERA – BLATTODEA)

V roce 1957 jsem uskutečnil dvoudenní sběrnou exkurzi do Slanských vrchů, kde jsem věnoval pozornost kvalitativnímu zastoupení orthopteroideálního hmyzu (s. l.). Výzkum byl proveden ve SPR Šimonka (stejnomený vrch, kóta 1902) a v dalších dvou lokalitách, tj. Zlatá Baňa, cca 600 m n. m. a Kokošovce, 375—380 m n. m. Všechny tři studované lokality leží v základním poli 7094. V roce 1958 jsem uveřejnil poznámky o zdejším výskytu dvou vzácných druhů rodu *Pholidoptera* Wesm. Z hlediska entomogeografického byl pozoruhodný nález kobyly *Pholidoptera frivaldskyi* (Herm.) v okolí obce Zlatá Baňa; jednalo se o druhý (a až dosud poslední) nález tohoto vzácného, jihovýchodoevropského druhu na území ČSSR. Do té doby byl znám jen z okolí Štrbského plesa ve Vysokých Tatrách (EBNER, 1914).

Fauna orthopteroideálního hmyzu (s. l.) Slanských vrchů nebyla až dosud podrobněji zpracována; dva faunistické údaje, týkající se tohoto území, uveřejnil v minulém století CHYZER (1897), které převzal i PUNGUR (1918). Údaj o výskytu kobyly *Pholidoptera littoralis* je nejistý a vztahuje se s největší pravděpodobností na příbuzný druh *Pholidoptera transsylvanica*.

Slanské vrchy zaujímají samostatný faunistický okres (XIII. — 35) v podkarpatském úseku zóny listnatých (opadavých) lesů eurosibijské podoblasti (ZELENÝ, 1972 — faun. okres Slánské pohorie).

Dokladový materiál je deponován ve sbírkách entomologického oddělení Národního muzea v Praze, s výjimkou 7 exemplářů tří druhů, které jsou uloženy ve sbírkách přírodovědného oddělení Krajského muzea východních Čech v Hradci Králové (MHK).

Přehled zjištěných druhů — A survey of the ascertained species

	Kokošovice 7. 8. 1957	Zlatá Baňa 8. 8. 1957	SPR Šimonka 8. 8. 1957
GRYLLOPTERA, TETTIGONIOIDEA			
Tettigoniidae, Phaneropterinae			
<i>Isophya pyreneae</i> (Serv.)	—	3 ♀♀	—
<i>Barbitistes constrictus</i> (Br.)	♀	♀	—
<i>Polysarcus denticauda</i> (Charp.)	—	—	CHYZER 1897
Decticinae			
<i>Metrioptera brachyptera</i> (L.)	♀	♀	—
<i>Metrioptera bicolor</i> (Phil.)	♂ f. <i>sieboldi</i>	♀	—
<i>Pholidoptera griseoaptera</i> (De Geer)	—	♂	♂
<i>Pholidoptera transsylvanica</i> (Fisch.)	—	—	ČEJCHAN 1958
<i>Pholidoptera frivaldskyi</i> (Herm.)	—	ČEJCHAN 1958	—
<i>Pholidoptera littoralis</i> (Fieb.)?	—	—	CHYZER 1897 (<i>T. similis</i>) PUNGUR 1918 (<i>T. littoralis</i>)
ORTHOPTERA s. str., TETRIGOIDEA,			
Tetrigidae, Tetriginae			
<i>Tetrix bipunctata</i> (L.)	♀	—	3♂♂, 4♀♀ *)
<i>Tetrix nutans</i> (Hgb.)	♂	—	2♀♀
ACRIDOIDEA, Acrididae			
Locustinae			
<i>Psophus stridulus</i> (L.)	—	♂ (coll. MHK)	♂
<i>Oedipoda caerulescens</i> (L.)	♂	—	—
Gomphocerinae			
<i>Chrysochraon brachypterus</i> (Ocsk.)	—	—	♂, ♀
<i>Stenobothrus lineatus</i> (Panz.)	♂	—	♀
<i>St. stigmaticus faberi</i> Harz	—	—	♂, 2♀♀
<i>Omocestus ventralis</i> (Zett.)	4♂♂	♂, 2♀♀	3♀♀
<i>Chorthippus dorsatus</i> (Zett.)	♀	—	—
<i>Chorthippus montanus</i> (Charp.)	2♂♂	—	—

Kokošovce
7. 8. 1957

Zlatá Baňa
8. 8. 1957

SPR Šimonka
8. 8. 1957

Chorthippus biguttulus (L.)	♂, ♀ **)	—	3♂♂, ♀ (coll. MHK)
DICTUOPTERA, BLATTODEA			
Ectobiidae			
Ectobius lapponicus (L.)	♀	—	
Phyllodromica maculata marani Harz et Chládek	♀	—	

*) 1♀ MHK

**) ♂ MHK

ZÁVĚR

Na území Slanských vrchů bylo zjištěno celkem (včetně literárních údajů) 22 druhů orthopteroidního hmyzu (s. l.); z toho GRYLLOPTERA 9 druhů (údaj o výskytu kobylinky *Pholidoptera littoralis* je pochybný a potřebuje ověření), ORTHOPTERA s. str. 11 a DICTUOPTERA — BLATTODEA 2 druhy. Ve složení fauny orthopteroidního hmyzu Slanských vrchů převládají psychrofilnější druhy eurosibiřské, většinou s centrem rozšíření v zóně listnatých lesů eurosibiřské podoblasti. Jen dva termofilnější, převážně xerofilní druhy — *Oedipoda caerulescens* a *Omocestus ventralis* —, můžeme považovat spíše za zástupce fauny zóny stepí a lesostepí. Třetí skupinu tvoří druhy, které jsou charakteristické pro východokarpatský úsek provincie Karpatských hor — *Pholidoptera transsylvanica*, *P. frivaldskyi*, do jisté míry i *Polysarcus denticauda*.

Uvedené poznatky přispívají k poznání dřívějšího kvalitativního složení entomofauny orthopteroidního hmyzu (s. l.) Slanských vrchů a stávají se podkladem pro pozdější objektivní posouzení změn v této skupině hmyzu.

LITERATURA

- ČEJCHAN, A. (1958): Příspěvek k poznání rovnokřídleho hmyzu (Orthoptera) Slovenska II. Čas. Slezsk. mus., Opava, 7, 1—7.
- EBNER, R. (1914): Beiträge zur Kenntnis der Orthopteren-Fauna von Oesterreich — Ungarn. (IV. Hohe Tatra). Int. Ent. Ztschr. Guben, No. 44, 12—17. (zvl. otisk).
- CHYZER, K. (1897): Zemplénavarmegye Orthopterái. Rov. Lap., 4, 99—101.
- PUNGUR, G. (1918): Ordo. Orthoptera, in: Fauna Regni Hungariae. Budapest.
- ZELENÝ, J. (1972): Návrh členění Československa pro faunistický výzkum (s 5 obr.). Zprávy Čes. spol. ent. při ČSAV, Praha, 8, 3—16.

ADOLF ČEJCHAN

NOTES ON THE ORTHOPTEROID INSECTS (s. l.) OF THE SLANSKÉ VRCHY Mts. (GRYLLOPTERA, ORTHOPTERA s. str., DICTUOPTERA — BLATTODEA)

In the present communication a list of the ascertained species of the orthopteroid insects (s. l.) in the Slanské vrchy Mts. (E. Slovakia) is given. In the territory examined there have been found 9 species of Grylloptera [the occurrence of *Pholidoptera littoralis* — CHYZER 1897, PUNGUR 1918 — should be verified additionally], 11 species of Orthoptera s. str. and 2 species of Dictuoptera: Blattodea (see a survey of the ascertained species).